

Autostrady w Rzeszy

Kategorie: Miejsca

Budowa autostrad stanowiła w III Rzeszy jedno z najważniejszych przedsięwzięć gospodarczych. W latach 1933–1939 w Niemczech oddano do użytku 4 tys. km tego rodzaju dróg. Projekt stworzenia ich ponadregionalnej sieci, łączącej najważniejsze miasta, nabrał nowego znaczenia wraz z wybuchem wojny. Jesienią 1939 r. zaczęto planować budowę tzw. trasy wschodniej („Oststrecken”), przez zachodnie tereny okupowanej Polski. Priorytetowym projektem stała się autostrada łącząca Frankfurt nad Odrą z Poznaniem (z przedłużeniem do Łodzi i Warszawy), która miała zintegrować podbite tereny z centralną siecią dróg w tzw. Starej Rzeszy.

Od końca 1940 r. zaczęto zakładać obozy pracy przymusowej, tzw. obozy autostrady Rzeszy (Reichsautobahnlager, RAB), których celem była koncentracja przyszłych przymusowych pracowników. Problemy z rekrutacją niemieckich pracowników, którzy w znacznej mierze zostali objęci obowiązkową służbą wojskową, zmusiły bowiem władze niemieckie do zaangażowania jeńców wojennych oraz Żydów.

W listopadzie 1940 r. Ernst Kendzia, powiernik Rzeszy do spraw pracy w Kraju Warty (Reichstreuhänder der Arbeit für Wartheland), powierzył rekrutację żydowskich pracowników bezpośrednio niemieckiemu Zarządowi Getta (vide). W getcie za dostarczanie robotników i koordynację wyjazdów odpowiedzialne było Biuro Powołań (Arbeits-Einsatz II; vide). Praca poza gettem (vide) dla wielu jego mieszkańców stanowiła jedyną możliwość przeżycia wobec braku jakiegokolwiek zatrudnienia w samym getcie.

Z powodu zmieniających się na niekorzyść III Rzeszy warunków wojny w czerwcu 1942 r. projekt budowy autostrady z Frankfurtu nad Odrą do Poznania został zarzucony. Mimo wielu rozpoczętych prac nie oddano do użytku żadnego z planowanych odcinków.

Szacuje się, że do pracy przy budowie autostrady wywieziono ok. 10 tys. Żydów z getta łódzkiego i innych gett w Kraju Warty.

Źródła

M. Diefenbach, M. Maćkowiak, Praca przymusowa i autostrada między Frankfurtem nad Odrą a Poznaniem 1940–1945. Niemieckie nazistowskie obozy pracy dla Żydów, sowieckich jeńców wojennych, więźniów policyjnych i innych pracowników przymusowych wzdłuż budowanej Autostrady Rzeszy, Frankfurt (Oder)–Poznań: Institut für angewandte Geschichte – Gesellschaft und Wissenschaft im Dialog, 2017; K. Lärmer, Autobahnbau in Deutschland 1933 bis 1945. Zu den Hintergründen, Berlin: Akademie-Verlag, 1975; A. Ziółkowska, Obozy pracy przymusowej dla Żydów w Wielkopolsce w latach okupacji hitlerowskiej (1941–1943), Poznań: Wydawnictwo Poznańskie, 2005.

Tagi

administracja niemiecka obozy pracy

Data aktualizacji: 29-01-2026

Data dodania: 15-09-2025